Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PAOLO MENGOZZI
της 12ης Ιουνίου 2014[1]

Υπόθεση C-491/13

Mohamed Ali Ben Alaya
κατά
Bundesrepublik Deutschland
[αίτηση του Verwaltungsgericht Berlin (Γερμανία)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Οδηγία 2004/114/ΕΚ — Προϋποθέσεις εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές — Αρνητική απόφαση περί εισδοχής προσώπου που πληροί τις προβλεπόμενες από την οδηγία 2004/114/ΕΚ προϋποθέσεις — Νομοθεσία κράτους μέλους που προβλέπει περιθώρια εκτιμήσεως της διοικήσεως»

1. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της που αποσκοπεί στην προαγωγή της ως παγκόσμιου κέντρου αριστείας για την έρευνα, τις σπουδές και την πρακτική άσκηση, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε ορισμένες ρυθμίσεις, οι οποίες, ενώ εντάσσονται όλες στο πλαίσιο της πολιτικής της για τη μετανάστευση, τελικό σκοπό έχουν την ενθάρρυνση της εισδοχής και της κινητικότητας στην Ένωση των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές και την έρευνα[2].

2. Η στρατηγική αυτή εντάσσεται στο παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο που χαρακτηρίζεται πλέον από τον ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών για την προσέλκυση των αλλοδαπών ερευνητών και σπουδαστών στα δικά τους εκπαιδευτικά συστήματα[3]. Η ικανότητα προσελκύσεως αυτής της κατηγορίας προσώπων εμπεριέχει πράγματι κάποια διακυβεύματα πολιτικής και οικονομικής φύσεως. Αφενός, οι ερευνητές και οι σπουδαστές αποτελούν δεξαμενή ειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου, ή εν δυνάμει ειδικευμένου, που νοείται ως σημαντικό για την οικονομική μεγέθυνση, την ανάπτυξη και την καινοτομία. Αφετέρου, η προσέλκυση αλλοδαπών ερευνητών και σπουδαστών —και το ρεύμα γνώσεων που απορρέει από αυτή— μπορεί να συμβάλει ουσιωδώς στην ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών συστημάτων, με σημαντικές οικονομικές συνέπειες[4].

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Βλ., μεταξύ άλλων, την οδηγία 2005/71/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με ειδική διαδικασία εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για σκοπούς επιστημονικής έρευνας (ΕΕ L 289, σ. 15). Με παρόμοιους σκοπούς, το Συμβούλιο της Ένωσης εξέδωσε την οδηγία 2009/50/ΕΚ, της 25ης Μαΐου 2009, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης (ΕΕ L 155, σ. 17).

3 — Βλ. σχετικώς την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο - 4η ετήσια έκθεση για τη μετανάστευση και το άσυλο (2012) [COM(2013) 422 τελικό], ειδικότερα κεφάλαιο III.2.

4 — Έτσι, παραδείγματος χάριν, έχει εκτιμηθεί ότι η αξία των εισοδημάτων που συνδέονται με την εξαγωγή τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως (Education export) το 2011 μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν περίπου 17,5 δισεκατομμύρια στερλινών [βλ. την έκθεση της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου (Department for Business, Innovation and Skills) του Ιουλίου 2013, με τίτλο «International Education: Global Growth and Prosperity»,
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/229844/bis-13-1081-international-education-global-growth-and-prosperity.pdf].

3. Με το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Verwaltungsgericht Berlin στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να διευκρινίσει την έννοια μιας από τις ρυθμίσεις που θέσπισε η Ένωση για την επίτευξη αυτών των σκοπών, ήτοι την οδηγία 2004/114/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία[5]. Στην υπό κρίση υπόθεση, πάντως, το Δικαστήριο θα πρέπει να σταθμίσει την επιδίωξη των ανωτέρω θεμιτών σκοπών με τους κινδύνους που συνεπάγεται η καταχρηστική χρησιμοποίηση αυτού του κανονιστικού πλαισίου για επίτευξη άσχετων με αυτό σκοπών.

I – **Το νομικό πλαίσιο**

Α — *Το ενωσιακό δίκαιο*

4. Στις αιτιολογικές σκέψεις 6, 8, 14, 15 και 17 της οδηγίας 2004/114 εκτίθενται τα εξής:

«(6) Ένας από τους στόχους της Κοινότητας στον τομέα της παιδείας είναι η προβολή της Ευρώπης στο σύνολό της, ως παγκόσμιου κέντρου αριστείας για τη γενική και την επαγγελματική εκπαίδευση.. Η ενθάρρυνση της κινητικότητας στο πλαίσιο της [Ένωσης] των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές αποτελεί πρωταρχικό στοιχείο της στρατηγικής αυτής. Η προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών στον τομέα των προϋποθέσεων εισόδου και διαμονής αποτελεί μέρος της εν λόγω στρατηγικής.

[…]

(8) Ο όρος “εισδοχή” καλύπτει την είσοδο και τη διαμονή υπηκόων τρίτων χωρών για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

[…]

(14) Η εισδοχή για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας μπορεί να απαγορευθεί για δεόντως αιτιολογημένους λόγους. Ειδικότερα, κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί την εισδοχή σε υπήκοο τρίτης χώρας εφόσον θεωρεί, στηριζόμενο σε εκτίμηση των δεδομένων, ότι ο εν λόγω υπήκοος συνιστά δυνητική απειλή για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια. Η έννοια της δημόσιας τάξης μπορεί να καλύπτει καταδίκη για τη διάπραξη σοβαρού αδικήματος. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι οι έννοιες της δημόσιας τάξης και της δημόσιας ασφάλειας καλύπτουν επίσης περιπτώσεις στις οποίες υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί ή έχει αποτελέσει μέλος ένωσης η οποία υποστηρίζει την τρομοκρατία, υποστηρίζει ή έχει υποστηρίξει την εν λόγω ένωση, ή έχει ή είχε εξτρεμιστικές τάσεις.

(15) Σε περίπτωση αμφιβολιών για τους λόγους υποβολής της αίτησης εισδοχής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να απαιτούν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να εκτιμάται η λογική της συνάφεια, ιδίως βάσει των σπουδών που προτίθεται να κάνει ο αιτών, προκειμένου να καταπολεμηθεί η κατάχρηση ή η κακή χρήση της διαδικασίας που ορίζεται στην παρούσα οδηγία.

[…]

(17) Προκειμένου να επιτρέπεται η πρώτη είσοδος στο έδαφός τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δύνανται να χορηγούν εγκαίρως άδεια διαμονής ή, εάν χορηγούν άδειες διαμονής αποκλειστικά επί του εδάφους τους, θεώρηση. […]»

5 — ΕΕ L 375, σ. 12.

5. Το άρθρο 1 της οδηγίας 2004/114, που επιγράφεται «Αντικείμενο», ορίζει ότι:

«Η παρούσα οδηγία έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό:

α) των προϋποθέσεων εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών για χρονική περίοδο άνω των τριών μηνών με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία,

β) των κανόνων που αφορούν τις διαδικασίες εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών για τους σκοπούς αυτούς».

6. Το άρθρο 2, στοιχεία α′, β′, και ζ′, της οδηγίας 2004/114 περιέχει, κατά την έννοια αυτής της οδηγίας, τους ακόλουθους ορισμούς:

«α) “υπήκοος τρίτης χώρας”, κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1, της Συνθήκης,

β) “σπουδαστής”, υπήκοος τρίτης χώρας που έγινε δεκτός σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στον οποίο επετράπη η εισδοχή στο έδαφος κράτους μέλους για να έχει ως κύρια δραστηριότητά του την παρακολούθηση προγράμματος σπουδών πλήρους φοίτησης, με σκοπό την απόκτηση τίτλου τριτοβάθμιων σπουδών ανεγνωρισμένου από το κράτος μέλος, ήτοι διπλώματος, πιστοποιητικού ή διδακτορικού σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, πράγμα που ενδεχομένως συμπεριλαμβάνει προπαιδευτικό κύκλο για τις εν λόγω σπουδές βάσει των διατάξεων της εθνικής του νομοθεσίας,

[…]

ζ) “άδεια διαμονής”, κάθε άδεια η οποία εκδίδεται από τις αρχές ενός κράτους μέλους και επιτρέπει σε υπήκοο τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στο έδαφός του, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1030/2002 [6].»

7. Το άρθρο 3 της οδηγίας 2004/114 φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής» και προβλέπει στην παράγραφο 1 αυτού ότι οι διατάξεις της οδηγίας αυτής εφαρμόζονται «στους υπηκόους τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση εισδοχής στο έδαφος κράτους μέλους με σκοπό τις σπουδές. Τα κράτη μέλη δύνανται επίσης να αποφασίζουν να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία και στους υπηκόους τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση εισδοχής με σκοπό την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία».

8. Το κεφάλαιο ΙΙ της οδηγίας 2004/114 φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις εισδοχής» και περιέχει τα άρθρα 5 έως 11. Κατά το άρθρο 5 της οδηγίας 2004/114, που επιγράφεται ως «Αρχή», «[η] εισδοχή υπηκόου τρίτης χώρας στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας υπόκειται σε έλεγχο δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι το εν λόγω πρόσωπο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 και, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία υπάγεται, τα άρθρα 7 έως 11».

6 — Κανονισμός της 13ης Ιουνίου 2002, για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών (ΕΕ L 157, σ. 1).

9. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/114, θέτει τις γενικές προϋποθέσεις για την εισδοχή και προβλέπει ότι:

«Ο υπήκοος τρίτης χώρας που υποβάλλει αίτηση εισδοχής για τους σκοπούς των άρθρων 7 έως 11:

α) προσκομίζει έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο κατά τα οριζόμενα στην εθνική νομοθεσία. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν όπως η διάρκεια ισχύος του ταξιδιωτικού εγγράφου καλύπτει τουλάχιστον τη διάρκεια της προβλεπόμενης διαμονής,

β) σε περίπτωση που σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής είναι ανήλικος(-η), προσκομίζει γονική άδεια για την προβλεπόμενη διαμονή,

γ) έχει ασφάλιση ασθενείας για κάθε κίνδυνο κατά του οποίου έχουν συνήθως κάλυψη οι υπήκοοι του συγκεκριμένου κράτους μέλους,

δ) δεν θεωρείται απειλή για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία,

ε) αν το ζητήσει το κράτος μέλος, προσκομίζει την απόδειξη πληρωμής του τέλους για τη διεκπεραίωση της αίτησης βάσει του άρθρου 20.»

10. Τα άρθρα 7 έως 11 της οδηγίας 2004/114 αφορούν τις ειδικές προϋποθέσεις εισδοχής για τους σπουδαστές, τους μαθητές, τους άμισθους μαθητευόμενους και τους εθελοντές. Το άρθρο 7 αυτής της οδηγίας προβλέπει τις ειδικές προϋποθέσεις για τους σπουδαστές. Το άρθρο αυτό ορίζει, μεταξύ άλλων, στην παράγραφο 1 αυτού:

«Εκτός από τις γενικές προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 6, ο υπήκοος τρίτης χώρας που υποβάλλει αίτηση εισδοχής με σκοπό τις σπουδές:

α) έχει γίνει δεκτός σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για να παρακολουθήσει πρόγραμμα σπουδών,

β) προσκομίζει τα απαιτούμενα από το κράτος μέλος στοιχεία που αποδεικνύουν ότι θα έχει κατά τη διάρκεια της διαμονής του επαρκείς πόρους για την κάλυψη των εξόδων διαβίωσης, των σπουδών και των εξόδων επαναπατρισμού του/της. Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν το ελάχιστο ποσό μηνιαίων πόρων που απαιτείται για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, με την επιφύλαξη ατομικής εξέτασης των κατ' ιδίαν περιπτώσεων,

γ) σε περίπτωση που το απαιτεί το κράτος μέλος, προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για την επαρκή γνώση της γλώσσας του προγράμματος σπουδών το οποίο θα παρακολουθήσει το εν λόγω πρόσωπο,

δ) σε περίπτωση που το απαιτεί το κράτος μέλος, προσκομίζει αποδεικτικό πληρωμής των τελών εγγραφής που χρεώνει το ίδρυμα.»

11. Το κεφάλαιο ΙΙΙ της οδηγίας 2004/114, που φέρει τον τίτλο «άδειες διαμονής», περιέχει διατάξεις σχετικές με την άδεια διαμονής που χορηγείται σε κάθε μία από τις κατηγορίες προσώπων που αφορά αυτή η οδηγία. Κατά το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας, που επιγράφεται ως «Άδεια διαμονής χορηγούμενη σε σπουδαστές»:

«1. Η άδεια διαμονής χορηγείται στον σπουδαστή για χρονικό διάστημα ενός τουλάχιστον έτους, είναι δε ανανεώσιμη εφόσον ο κάτοχός της εξακολουθεί να πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις των άρθρων 6 και 7. Αν η διάρκεια του προγράμματος σπουδών είναι κατώτερη από ένα έτος, η άδεια διαμονής ισχύει για τη διάρκεια του προγράμματος σπουδών.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 16, η άδεια διαμονής μπορεί να μην ανανεωθεί ή να ανακληθεί στις περιπτώσεις που ο κάτοχός της:

α) δεν τηρεί τα όρια που έχουν επιβληθεί στην πρόσβαση σε οικονομικές δραστηριότητες σύμφωνα με το άρθρο 17,

β) σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή διοικητική πρακτική, δεν σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο στις σπουδές του.»

12. Κατά το άρθρο 16 της οδηγίας 2004/114, που επιγράφεται «Ανάκληση ή άρνηση ανανέωσης της άδειας διαμονής»:

«1. Τα κράτη μέλη δύνανται να ανακαλούν ή να αρνούνται να ανανεώσουν την άδεια διαμονής που χορηγείται βάσει της παρούσας οδηγίας εάν έχει αποκτηθεί δολίως ή εφόσον αποδεικνύεται ότι ο κάτοχος δεν πληρούσε ή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής του άρθρου 6 καθώς και, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία υπάγεται, στα άρθρα 7 έως και 11.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παρούσης οδηγίας μόνο για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας.»

Β — *Το εθνικό δίκαιο*

13. Το άρθρο 6 του νόμου για τη διαμονή, την απασχόληση και την ένταξη των αλλοδαπών που βρίσκονται στο ομοσπονδιακό έδαφος (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, στο εξής AufenthG)[7], που φέρει τον τίτλο «Θεώρηση», προβλέπει στην παράγραφο 3 αυτού τα εξής:

«Για τις διαμονές μακράς διάρκειας απαιτείται θεώρηση αφορώσα το ομοσπονδιακό έδαφος (εθνική θεώρηση), η οποία πρέπει να έχει χορηγηθεί πριν από την είσοδο σε αυτό. Η εν λόγω θεώρηση χορηγείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για τις άδειες διαμονής, τις άδειες εγκαταστάσεως και τις άδειες μόνιμης διαμονής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. [...]»

14. Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του AufenthG, που φέρει τον τίτλο «Σπουδές, μαθήματα γλώσσας, σχολική εκπαίδευση», ορίζει:

«Μπορεί σε αλλοδαπό να χορηγείται άδεια διαμονής με σκοπό τις σπουδές σε δημόσιο ή εγκεκριμένο από το κράτος ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως ή σε παρόμοιο εκπαιδευτικό οργανισμό. Ο σκοπός της άδειας για την πραγματοποίηση σπουδών περιλαμβάνει προπαιδευτικά μαθήματα γλώσσας, καθώς και παρακολούθηση μαθημάτων σε σχολείο προπαιδεύσεως για πανεπιστημιακές σπουδές για αλλοδαπούς σπουδαστές (μέτρα προετοιμασίας για τις πανεπιστημιακές σπουδές). Η άδεια διαμονής για την πραγματοποίηση σπουδών μπορεί να χορηγηθεί μόνον εάν ο αλλοδαπός υπήκοος έχει γίνει δεκτός από το εκπαιδευτικό ίδρυμα, αρκεί δε και αποδοχή υπό προϋποθέσεις. Δεν απαιτείται απόδειξη γνώσεως της γλώσσας στην οποία γίνονται τα μαθήματα, αν οι γλωσσικές γνώσεις ελήφθησαν ήδη υπόψη για την απόφαση περί αποδοχής ή αν προβλέπεται ότι πρέπει να αποκτηθούν στο πλαίσιο μέτρων προετοιμασίας για τις πανεπιστημιακές σπουδές. Κατά την πρώτη χορήγηση και κατά την παράταση, η διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής για σπουδές είναι τουλάχιστον ενός έτους και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη για τις σπουδές και τα μέτρα προετοιμασίας για τις σπουδές, μπορεί να παραταθεί, αν ο σκοπός της επιδιωκόμενης εκπαιδεύσεως δεν έχει ακόμη επιτευχθεί και μπορεί περαιτέρω να παραταθεί για το κατάλληλο χρονικό διάστημα.»

7 — Κατά το κείμενο του νόμου της 25ης Φεβρουαρίου 2008 (*BGBl.* I, σ. 162) και όπως τροποποιήθηκε τελευταία με το άρθρο 2, σημείο 59, του νόμου της 7ης Αυγούστου 2013 (*BGBl.* I, σ. 3154).

II – **Τα περιστατικά, η διαδικασία της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα**

15. Ο Ben Alaya έχει την τυνησιακή ιθαγένεια και γεννήθηκε στη Γερμανία, όπου κατοικούν οι γονείς του. Το 1995, εγκατέλειψε τη Γερμανία για να εγκατασταθεί στην Τυνησία, όπου ολοκλήρωσε τις σπουδές του, λαμβάνοντας, το 2010 το απολυτήριό του.

16. Μετά το απολυτήριο, ο Ben Alaya εγγράφηκε στο Πανεπιστήμιο της Τυνησίας για σπουδές στην πληροφορική. Παράλληλα, κατέβαλλε προσπάθειες για να γίνει δεκτός για σπουδές στη Γερμανία. Προς τούτο, υπέβαλε πολλές φορές επιτυχώς υποψηφιότητα στο Technische Universität Dortmund για μια θέση σπουδαστή στο γνωστικό αντικείμενο «Μαθηματικά».

17. Ο Ben Alaya υπέβαλε κατ' επανάληψη, στις αρμόδιες γερμανικές αρχές, αίτηση για τη χορήγηση θεωρήσεως για σπουδαστές. Όλες όμως οι αιτήσεις του απορρίφθηκαν. Η τελευταία αρνητική για τη χορήγηση θεωρήσεως απόφαση εκδόθηκε με ημερομηνία 22 Ιουλίου 2011 από την Πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Τυνησία και επιβεβαιώθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2011. Με την απόφαση αυτή, οι γερμανικές αρχές απέρριψαν την αίτηση χορηγήσεως θεωρήσεως, στηριζόμενες κατ' ουσίαν σε αμφιβολίες ως προς την πρόθεση του Ben Alaya για σπουδές στη Γερμανία. Τόνισαν, ιδίως, ότι στα σημαντικά κατά τις επιθυμίες του προς φοίτηση μαθήματα ο Ben Alaya είχε λάβει ανεπαρκείς μόνο βαθμούς. Λαμβανομένου αυτού υπόψη, οι εν λόγω αρχές εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς το αν ο Ben Alaya είναι σε θέση να αρχίσει σπουδές σε μια ξένη γι' αυτόν γλώσσα ή να εκμάθει ικανοποιητικά τη γερμανική γλώσσα σε επαρκές χρονικό διάστημα πριν από την έναρξη των σπουδών. Εκτίμησαν επίσης ότι δεν ήταν δυνατό να διαπιστωθεί ότι είχε τη βούληση να αντιμετωπίσει σοβαρά τις δυσκολίες ανωτέρων σπουδών στην αλλοδαπή και ότι δύσκολα μπορούσε να διαφανεί κατά πόσο μια φοίτηση σε ίδρυμα ανώτερων σπουδών στη Γερμανία θα του επέτρεπε να πραγματοποιήσει τη φιλοδοξία του να εργασθεί ως καθηγητής μαθηματικών στην Τυνησία.

18. Ο Ben Alaya, ο οποίος αμφισβητεί την εκ μέρους των γερμανικών προξενικών αρχών παρουσίαση της σχολικής του επιδόσεως, άσκησε προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Verwaltungsgericht Berlin κατά των τελευταίων αυτών αρνητικών αποφάσεων.

19. Το εν λόγω αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι ο Ben Alaya, προκειμένου να εισέλθει στο γερμανικό έδαφος με σκοπό τις σπουδές, χρειάζεται εθνική θεώρηση, οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της οποίας ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 16, παράγραφος 1, του AufenthG. Κατά το γράμμα αυτής της διατάξεως, πάντως, όπως εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, η διοίκηση διαθέτει συναφώς διακριτική ευχέρεια, υπό την έννοια ότι μπορεί, αλλά όχι ότι οφείλει, να χορηγήσει θεώρηση με σκοπό τις σπουδές υπό τις απαριθμούμενες σ' αυτό το άρθρο προϋποθέσεις.

20. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η ερμηνεία αυτή συμβιβάζεται με την οδηγία 2004/114. Διερωτάται, ειδικότερα, ως προς το ζήτημα αν, στην περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις εισδοχής που διατυπώνονται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2004/114, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Ben Alaya, η οδηγία αυτή παρέχει δικαίωμα χορηγήσεως της θεωρήσεως για σπουδαστές δυνάμει του άρθρου 12 αυτής, χωρίς να αφήνει περιθώρια διακριτικής ευχέρειας στην εθνική διοίκηση.

21. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Verwaltungsgericht Berlin αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Παρέχει η οδηγία [2004/114] έρεισμα για αξίωση βάσει δέσμιας αρμοδιότητας για τη χορήγηση θεωρήσεως με σκοπό τις σπουδές και επακόλουθη άδεια διαμονής κατά το άρθρο 12 της οδηγίας [2004/114], όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις εισδοχής, δηλαδή οι προϋποθέσεις των άρθρων 6 και 7, και δεν υπάρχει κανένας λόγος αρνήσεως της εισδοχής κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας [2004/114];»

III – **Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία**

22. Η απόφαση περί παραπομπής περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Σεπτεμβρίου 2013. Η Γερμανική, η Βελγική, η Εσθονική, η Ελληνική, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις.

IV – **Νομική ανάλυση**

23. Με το προδικαστικό του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους μπορούν να αρνηθούν να χορηγήσουν σε υπήκοο τρίτης χώρας θεώρηση με σκοπό τις σπουδές και, κατά το άρθρο 12 της οδηγίας 2004/114, επακόλουθη άδεια διαμονής, όταν αυτός πληροί τις προϋποθέσεις εισδοχής που προβλέπουν τα άρθρα 6 και 7 αυτής της οδηγίας και δεν συντρέχει κανένας λόγος αρνήσεως της εισδοχής κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2004/114. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινισθεί αν οι εν λόγω εθνικές αρχές έχουν κάποια περιθώρια εκτιμήσεως κατά την εξέταση της αιτήσεως εισδοχής.

24. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το εθνικό δικαστήριο κλίνει υπέρ μιας ερμηνείας της οδηγίας 2004/114, κατά την οποία η οδηγία αναγνωρίζει δικαίωμα εισδοχής υπηκόου τρίτης χώρας, όταν αυτός πληροί τις προβλεπόμενες σ' αυτή προϋποθέσεις εισδοχής, χωρίς οι αρχές των κρατών μελών να έχουν διακριτική ευχέρεια ως προς τη σχετική απόφαση. Κατά το αιτούν δικαστήριο, υπέρ μιας τέτοιας ερμηνείας συνηγορούν το γράμμα ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2004/114, οι σκοποί που επιδιώκονται με αυτή, καθώς και το γεγονός ότι με την εν λόγω οδηγία επιτεύχθηκε μερική εναρμόνιση του συστήματος εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές.

25. Η θέση των παρεμβαινόντων ενώπιον του Δικαστηρίου δεν είναι ενιαία. Πράγματι, ενώ η Επιτροπή προσχωρεί, κατ' ουσίαν, στην εκδοχή υπέρ της οποίας τάσσεται το αιτούν δικαστήριο, όλες οι κυβερνήσεις που κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου υποστηρίζουν, αντιθέτως, ότι οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να διαθέτουν ευρέα περιθώρια εκτιμήσεως για να αποφασίζουν ως προς την εισδοχή των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές.

26. Επομένως, στην παρούσα υπόθεση το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί ενός ζητήματος ερμηνείας της οδηγίας 2004/114 και να διευκρινίσει αν η οδηγία αυτή προέβη σε αποκλειστική απαρίθμηση των κριτηρίων για την εισδοχή στην Ένωση των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές ή αν περιορίσθηκε στον καθορισμό ελάχιστων προϋποθέσεων, ώστε τα κράτη μέλη να είναι ελεύθερα να προσθέτουν μονομερώς κριτήρια για την εισδοχή με σκοπό τις σπουδές διάφορα από αυτά που προβλέπονται από την οδηγία 2004/114. Το προδικαστικό ερώτημα θέτει το πρόβλημα του βαθμού στον οποίο εξικνείται μια ενδεχομένως παρεχόμενη εξουσία εκτιμήσεως στις αρχές των κρατών μελών κατά την ανάλυση στην οποία προβαίνουν για να αποφασίσουν ως προς την εισδοχή των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές.

27. Προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ζητήματα που θέτει η αίτηση του εθνικού δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, εκτιμώ ότι είναι αναγκαία μια συνολική ανάλυση της οδηγίας 2004/114, η οποία να περιέχει τόσο μια εξέταση με βάση το γράμμα αυτής όσο και μια συστημική, βάσει των συμφραζόμενων, και τελολογική ανάλυση.

Α — *Ανάλυση με βάση το γράμμα του κειμένου*

28. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η ερμηνεία που ακολουθούν ορισμένα γερμανικά δικαστήρια και υποστηρίζουν τα παρεμβαίνοντα ενώπιον του Δικαστηρίου κράτη μέλη, κατά την οποία η οδηγία 2004/114 καθιστά ομοιόμορφες μόνο μερικές ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ο υπήκοος τρίτης χώρας, προκειμένου να μπορεί να εισέλθει σε κράτος μέλος με σκοπό τις σπουδές, δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη το γράμμα ορισμένων διατάξεων της εν λόγω οδηγίας. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται ειδικά στα άρθρα 5 και 12 της οδηγίας 2004/114.

29. Εκ προοιμίου, μπορεί να τονισθεί ότι, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, το γράμμα του άρθρου 1 της οδηγίας 2004/114, χωρίς να αποτελεί το καθοριστικό κριτήριο, προσφέρεται προς στήριξη της απόψεως υπέρ της οποίας τάσσεται το αιτούν δικαστήριο. Πράγματι, κατά το γράμμα αυτής της διατάξεως, η εν λόγω οδηγία σκοπό έχει τον καθορισμό *των* προϋποθέσεων εισδοχής των υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών με σκοπό, μεταξύ άλλων, τις σπουδές[8]. Από απόψεως γραμματικής αναλύσεως, συμμερίζομαι τη γνώμη της Επιτροπής ότι αυτή η διατύπωση θα μπορούσε να εκληφθεί ως συνηγορούσα υπέρ της απόψεως ότι η οδηγία 2004/114 καθορίζει το σύνολο των προϋποθέσεων εισδοχής των σπουδαστών και όχι μόνον ορισμένες προϋποθέσεις μεταξύ άλλων τις οποίες θα μπορούσαν να προσθέσουν ελεύθερα τα κράτη μέλη. Τούτου λεχθέντος, δεν μπορεί αναμφιβόλως να θεωρηθεί ικανοποιητική μια τέτοια διαπίστωση.

30. Το πρώτο άρθρο της οδηγίας 2004/114, στο οποίο αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο, είναι το άρθρο 5, που επιγράφεται «Αρχή», το οποίο αποτελεί το πρώτο άρθρο του κεφαλαίου ΙΙ της οδηγίας 2004/114 περί των προϋποθέσεων εισδοχής για τους σκοπούς της οδηγίας. Το εν λόγω δικαστήριο συνάγει από τη διατύπωση αυτού του άρθρου ότι η εισδοχή με σκοπό τις σπουδές είναι όχι απλώς μια δυνατότητα, αλλά δικαίωμα του υπηκόου τρίτης χώρας που πληροί τις προβλεπόμενες στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2004/114 προϋποθέσεις.

31. Μολονότι όμως το γράμμα αυτής της διατάξεως όπως έχει αποδοθεί στη γερμανική γλώσσα θα μπορούσε να προβληθεί προς στήριξη της εκδοχής του αιτούντος δικαστηρίου, η διατύπωση της ίδιας αυτής διατάξεως όπως έχει αποδοθεί σε άλλες γλώσσες αφήνει, κατ' εμέ, έδαφος σε αμφισημίες[9]. Πράγματι, κατά τη γνώμη μου, η μόνη βεβαιότητα που μπορεί να συναχθεί από τη γραμματική ανάλυση της επίμαχης διατάξεως είναι ότι η τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2004/114 είναι υποχρεωτική και αναγκαία για την εισδοχή υπηκόου τρίτης χώρας ως σπουδαστή. Η διατύπωση αυτής της διατάξεως δεν καθιστά πάντως δυνατή την οριστικώς διαλεύκανση επί του ζητήματος αν οι εν λόγω απαιτήσεις συνιστούν ελάχιστες προϋποθέσεις, στις οποίες μπορούν να προστίθενται άλλες προϋποθέσεις ή αν αυτές είναι οι μόνες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται από υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος αιτείται την εισδοχή με σκοπό τις σπουδές.

32. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στη συνέχεια στο άρθρο 12 της οδηγίας 2004/114. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η άδεια διαμονής χορηγείται στον σπουδαστή, που πληροί τις προβλεπόμενες στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2004/114 προϋποθέσεις, για χρονικό διάστημα ενός τουλάχιστον έτους. Όπως όμως τονίζει η Επιτροπή, η χρησιμοποίηση του ρήματος στην οριστική συνηγορεί υπέρ μιας ερμηνείας αυτής της διατάξεως, κατά την οποία, όταν πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις, η άδεια διαμονής θα πρέπει να χορηγείται. Η διατύπωση αυτού του άρθρου φαίνεται

8 — Βλ., επίσης, την αιτιολογική σκέψη 24 της οδηγίας 2004/114.

9 — Πράγματι, η γραμματική ερμηνεία του άρθρου 5 της οδηγίας 2004/14 εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου λαμβάνει ως αφετηρία τη διαπίστωση ότι αυτή —στη γερμανική γλωσσική απόδοση— χρησιμοποιεί τον παθητικό ενεστώτα του σχετικού ρήματος («Ein Drittstaatsangehöriger wird […] zugelassen», δηλαδή κατά γράμμα «επιτρέπεται η εισδοχή […] υπηκόου τρίτης χώρας»). Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, λόγω του ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν χρησιμοποίησε την έκφραση «μπορεί να επιτραπεί η εισδοχή», η διάταξη αυτή δεν αφήνει περιθώρια εκτιμήσεως όσον αφορά την εισδοχή. Εν πάση περιπτώσει, η γερμανική απόδοση έχει κάπως διαφορετική διατύπωση απ' ό,τι στις άλλες γλωσσικές αποδόσεις, όπως στην ισπανική, στην αγγλική, στη γαλλική και στην ιταλική. Σε αντίθεση προς αυτές, η γερμανική απόδοση δεν αναφέρεται στην έννοια της «εξαρτήσεως» της εισδοχής από τον έλεγχο των προϋποθέσεων που καθορίζουν τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας. Επίπλέον όλες οι άλλες γλωσσικές αποδόσεις χρησιμοποιούν το ουσιαστικό «admission» [εισδοχή] και όχι το ρήμα «admettre» [επιτρέπω την εισδοχή] στον ενεστώτα. Πρόκειται, επομένως, κατά τη γνώμη μου για μεταφραστικές αποχρώσεις της διατάξεως που μπορούν να έχουν ως συνέπεια διαφορετικές ερμηνείες της.

επομένως να συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι η οδηγία 2004/114 καθορίζει το σύνολο των προϋποθέσεων εισδοχής με σκοπό τις σπουδές. Συγκεκριμένα, αν ο νομοθέτης της Ένωσης ήθελε να αφήσει περιθώρια διακριτικής ευχέρειας για τη χορήγηση αυτής της άδειας, θα είχε χρησιμοποιήσει, όπως εξάλλου έπραξε ο Γερμανός νομοθέτης, την έκφραση «μπορεί να χορηγείται».

33. Παρά ταύτα, ούτε αυτή η διάταξη στερείται αμφισημίας. Πράγματι, όπως προβάλλει η Γερμανική Κυβέρνηση, θα μπορούσε επίσης να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιορίζεται να ρυθμίζει τη διάρκεια της χορηγήσεως μιας ενδεχόμενης άδειας διαμονής, χωρίς να θίγει το ζήτημα της σκοπιμότητας αυτής της χορηγήσεως. Επίπλεον, κατά το δεύτερο μέρος αυτής της διατάξεως, η άδεια διαμονής είναι *ανανεώσιμη*, εφόσον ο κάτοχός της εξακολουθεί να πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις των άρθρων 6 και 7. Η χρήση του όρου «ανανεώσιμη» θα μπορούσε να υπονοεί ότι η άδεια διαμονής είναι δεκτική ανανεώσεως, εφόσον εξακολουθούν να πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, πράγμα που θα μπορούσε να συνεπάγεται ότι, ακόμη και σε μια τέτοια περίπτωση, η ανανέωση δεν είναι αυτόματη, αλλά μπορεί να μη πραγματοποιείται, ακόμη κι αν πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις.

34. Συναφώς, ενδείκνυται να μνημονευθεί επίσης το επιχείρημα της Βελγικής Κυβερνήσεως ότι το άρθρο 12 της οδηγίας 2004/114 δεν έχει εφαρμογή ούτε στον υπήκοο τρίτης χώρας που έχει ζητήσει να διαμείνει με σκοπό τις σπουδές και του οποίου η αίτηση εκκρεμεί ακόμη, διότι αυτός δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «σπουδαστής» κατά την έννοια του ορισμού που περιέχεται στο άρθρο 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2004/114[10]. Συνεπώς, κατ' αυτή την κυβέρνηση, αν γινόταν δεκτό ότι αυτή η διάταξη προβλέπει μια υποχρέωση σε βάρος των κρατών μελών, η υποχρέωση αυτή θα συνίστατο μόνο στη χορήγηση άδειας διαμονής στους υπηκόους τρίτων χωρών που έχουν ήδη γίνει δεκτοί με σκοπό τις σπουδές.

35. Καταλήγοντας, εκτιμώ ότι το γράμμα των διατάξεων της οδηγίας 2004/114 χαρακτηρίζεται από κάποια αμφισημία που έχει ως συνέπεια η γραμματική της ανάλυση να μην παρέχει στοιχεία που θα επέτρεπαν να εξακριβωθεί οριστικά αν η εν λόγω οδηγία περιορίζεται στο να θέτει ελάχιστες προϋποθέσεις, τις οποίες πρέπει να πληροί ένας υπήκοος τρίτης χώρας, προκειμένου να μπορεί να γίνει δεκτός για σπουδές στην Ένωση, ή αν οι προϋποθέσεις που προβλέπει συνιστούν αποκλειστική απαρίθμηση. Επομένως, για να δοθεί απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που θέτει το εθνικό δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, πρέπει να γίνει συστημική, βάσει των συμφραζομένων, και τελολογική ανάλυση της εν λόγω οδηγίας.

Β — *Συστημική και βάσει των συμφραζομένων ανάλυση*

36. Η οδηγία 2004/114 αποτέλεσε το τρίτο νομοθέτημα που θεσμοθέτησε η Ένωση στον τομέα της νόμιμης μεταναστεύσεως κατόπιν της Συνθήκης του Άμστερνταμ και των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κατά τη σύνοδο του Τάμπερε[11]. Η οδηγία αυτή, που εκδόθηκε με βάση το άρθρο 63, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, στοιχείο α′, και σημείο 4, ΕΚ, εντάσσεται πάντως εφεξής στο πλαίσιο της αποστολής που αναθέτει στην Ένωση το άρθρο 79 ΣΛΕΕ και συνίσταται στην ανάπτυξη κοινής μεταναστευτικής πολιτικής, η οποία έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη καθώς και την πρόληψη της παράνομης μεταναστεύσεως.

10 — Πράγματι, η έννοια του «σπουδαστή», όπως προκύπτει από τον εν λόγω ορισμό, προϋποθέτει ότι το οικείο κράτος μέλος έχει ήδη επιτρέψει στον υπήκοο της τρίτης χώρας να εισέλθει στο έδαφός του και, επομένως έχει ήδη λάβει απόφαση επί της αιτήσεώς του διαμονής με σκοπό τις σπουδές. Έτσι, κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, το άρθρο 12 της οδηγίας 2004/114, καθόσον αφορά ρητώς τους «σπουδαστές», δεν μπορεί να έχει εφαρμογή εν απουσία προηγούμενης αποφάσεως περί εισδοχής και η άδεια διαμονής που μνημονεύεται στο εν λόγω άρθρο της οδηγίας 2004/114 αφορά την έγκριση διαμονής, η οποία υλοποιεί την απόφαση που παρέχει τη διαμονή και όχι αυτή την ίδια την απόφαση.

11 — Σ' αυτόν τον τομέα, είχαν ήδη εκδοθεί δύο οδηγίες, ήτοι η οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ 251, σ. 12), και η οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ L 16, σ. 44).

37. Σύμφωνα με το άρθρο της 21, η Επιτροπή προέβη σε αξιολόγηση της εφαρμογής της οδηγίας 2004/114[12]. Η αξιολόγηση αυτή κατέδειξε διάφορα αδύνατα σημεία, που ώθησαν την Επιτροπή να εξετάσει αν οι υπήκοοι τρίτων χωρών ετύγχαναν δίκαιης μεταχειρίσεως στο πλαίσιο των ρυθμίσεων που αυτή προέβλεπε[13]. Κατόπιν της διαπιστώσεως αυτών των αδύνατων σημείων, η οδηγία 2004/114 τελεί ήδη υπό αναμόρφωση με σκοπό τη διευκρίνιση και τη διεύρυνση του περιεχομένου της[14].

38. Επομένως, εντός αυτής ακριβώς της αλληλουχίας πρέπει να αναλυθεί η οικονομία της οδηγίας 2004/114.

39. Συναφώς, πρέπει κατ' αρχάς να τονισθεί ότι από το άρθρο 3 της οδηγίας 2004/114 προκύπτει ότι αυτό το νομοθέτημα προβλέπει διατάξεις υποχρεωτικού χαρακτήρα για τα κράτη μέλη αποκλειστικά όσον αφορά τους σπουδαστές, αφήνοντας στα κράτη μέλη την ευχέρεια να εφαρμόζουν τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας στις άλλες κατηγορίες προσώπων, τις οποίες αφορά η οδηγία αυτή[15]. Όπως όμως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, η διάκριση αυτή μεταξύ των διατάξεων για τους σπουδαστές, που είναι υποχρεωτικές για τα κράτη μέλη, και των διατάξεων για τις άλλες κατηγορίες, η μεταφορά των οποίων στο εσωτερικό δίκαιο καταλείπεται στη διακριτική τους ευχέρεια, αποτελεί την ένδειξη της αναζητήσεως κάποιου δεσμευτικού επιπέδου εναρμονίσεως όσον αφορά το σύστημα εισδοχής για τους σπουδαστές, πράγμα που είναι συνεπές προς τον σκοπό της οδηγίας 2004/14 να ενθαρρυνθεί η εισδοχή τους[16].

40. Στη συνέχεια, το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/114 προβλέπει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται η εν λόγω οδηγία και, επομένως, για τους σπουδαστές. Η διάταξη αυτή όμως, κατά τη γνώμη μου, δεν συμβιβάζεται με τη δυνατότητα των κρατών μελών να καθιστούν αυστηρότερες τις προϋποθέσεις εισδοχής γι' αυτές τις κατηγορίες προσώπων. Κατ' άλλη διατύπωση, δεν αποκλείεται να θεωρηθεί ότι, αν τα κράτη μέλη διατηρούν την ελευθερία να προβλέπουν ευνοϊκότερες διατάξεις για τις σχετικές κατηγορίες, εξ αντιδιαστολής, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι δεν είναι δυνατόν να προβλέπουν λιγότερο ευνοϊκές διατάξεις, ιδίως ως προς την εισδοχή, προσθέτοντας προϋποθέσεις που δεν προβλέπονται από την οδηγία 2004/114. Οι διατάξεις των άρθρων 3 και 4 της οδηγίας αυτής είναι εξάλλου ενδεικτικές ενός «favor» για την κατηγορία των σπουδαστών, που επιβεβαιώνεται με την τελολογική ανάλυση της εν λόγω οδηγίας[17].

41. Όσον αφορά ειδικά το σύστημα εισδοχής που προβλέπει η οδηγία 2004/114, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οδηγία θεσπίζει διάταξη που καθιερώνει μία αρχή, ήτοι το μνημονευθέν ανωτέρω άρθρο 5, κατόπιν δε προβλέπει, στο άρθρο 6, γενικές προϋποθέσεις εφαρμοστέες σε όλες τις κατηγορίες που καλύπτονται από την οδηγία αυτή και, τέλος, στα άρθρα 7 έως 11 σειρά ειδικών προϋποθέσεων για κάθε μία από τις σχετικές κατηγορίες. Παρά ταύτα, σε αντίθεση προς άλλα

12 — Βλ. την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της οδηγίας 2004/114/ΕΚ, της 28ης Σεπτεμβρίου 2011 [COM(2011) 587 τελικό].

13 — Βλ. σ. 2 της προτάσεως οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την έμμισθη και την άμισθη πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair) (αναδιατύπωση), που υπέβαλε η Επιτροπή στις 25 Μαρτίου 2013 [COM(2013) 151 τελικό]. Η πρόταση αυτή, που συζητείται τώρα στο Συμβούλιο, σκοπεί επίσης στην αντικατάσταση της οδηγίας 2005/71, που προμνημονεύθηκε στην υποσημείωση 2.

14 — Βλ. τη μνημονευθείσα στην προηγούμενη υποσημείωση πρόταση οδηγίας.

15 — Η παρατεθείσα ανωτέρω στην υποσημείωση 13 πρόταση οδηγίας δεν περιέχει πλέον αυτή τη διαφοροποίηση στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2004/14. Πράγματι, το άρθρο 2 αυτής της προτάσεως καθιστά υποχρεωτικές τις προαιρετικές διατάξεις της οδηγίας 2004/114, σχετικά με τους μαθητές, τους άμισθους ασκουμένους και τους εθελοντές, και επεκτείνει το γενικό πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας για να καλύψει τους έμμισθους ασκουμένους και τους εσωτερικούς άμισθους βοηθούς.

16 — Βλ. την αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας 2004/114 και τα σημεία 56 και 57 κατωτέρω.

17 — Βλ. τα σημεία 55 επ. κατωτέρω.

νομοθετήματα στον τομέα της μεταναστεύσεως[18], η εν λόγω οδηγία δεν περιέχει άρθρο που να περιέχει κατάλογο με απαρίθμηση των λόγων για τους οποίους αίτηση με την οποία επιδιώκεται η είσοδος και η διαμονή για τους σκοπούς που προβλέπονται από την ίδια την οδηγία στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να απορριφθεί[19].

42. Μπορεί όμως μια τέτοια έλλειψη να ερμηνευθεί ως ένδειξη βουλήσεως να επιτρέπεται στις αρχές των κρατών μελών να αρνούνται, βάσει μιας άνευ όρων διακριτικής ευχέρειας, την εισδοχή με σκοπό τις σπουδές σε υπήκοο τρίτης χώρας που υποβάλλει τη σχετική αίτηση, ακόμη κι όταν αυτός πληροί όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την οδηγία 2004/14;

43. Δεν είμαι πεπεισμένος γι' αυτό.

44. Συναφώς, από τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την οδηγία 2004/114 προκύπτει ότι η κύρια μέριμνα, η οποία, κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της προτάσεως οδηγίας, έδινε την αίσθηση ότι μπορούσε να αντισταθμίσει τη ρητή βούληση ενθαρρύνσεως, μέσω της εκδόσεως αυτής της οδηγίας, της εισόδου των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, ήταν η διατήρηση της δημόσιας τάξεως και της δημόσιας ασφάλειας[20]. Αυτή η επιδίωξη, στην οποία προστίθεται η διατήρηση της δημόσιας υγείας, «κωδικοποιήθηκε» με την πρόβλεψη, μεταξύ των γενικών προϋποθέσεων εισδοχής, της (αρνητικής) προϋποθέσεως εισδοχής που διατυπώνεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2004/114. Περί της επιδιώξεως αυτής γίνεται επίσης λόγος στην αιτιολογική σκέψη 14 της εν λόγω οδηγίας, όπου εξειδικεύονται περιπτώσεις στις οποίες υπήκοος τρίτης χώρας συνιστά απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια.

45. Παραλλήλως προς την επιδίωξη αυτή εκφράστηκε, στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας[21], η ρητή βούληση να αποτραπεί το ενδεχόμενο καταχρηστικής ή δόλιας χρησιμοποιήσεως της διαδικασίας που θεσπίζει η οδηγία 2004/114. Η βούληση αυτή, η οποία σαφώς συναρτάται με τον σκοπό της αποτροπής της καταστρατηγήσεως των διατάξεων που αφορούν τον τομέα της νόμιμης μεταναστεύσεως προς επιδίωξη της παράνομης μεταναστεύσεως, δεν διατυπώθηκε στο γράμμα των άρθρων της οδηγίας 2004/114. Διατυπώθηκε, αντιθέτως, στην αιτιολογική της σκέψη 15, κατά την οποία, σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς τους λόγους υποβολής αιτήσεως εισδοχής, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν «όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να εκτιμάται η λογική της συνάφεια, ιδίως βάσει των σπουδών που προτίθεται να κάνει ο αιτών, προκειμένου να καταπολεμηθεί η κατάχρηση ή η κακή χρήση της διαδικασίας που ορίζεται στην [εν λόγω] οδηγία».

46. Κατά τη γνώμη μου, υπ' αυτό ακριβώς το διπλό πρίσμα πρέπει να νοηθεί η πρώτη φράση της αιτιολογικής σκέψεως 14 της οδηγίας 2004/114, κατά την οποία η εισδοχή για τους σκοπούς αυτής της οδηγίας «μπορεί να απαγορευθεί για δεόντως αιτιολογημένους λόγους». Αυτή η φράση, που σκοπεί, κατά κάποιο τρόπο, να πληρώσει το κενό σαφών ενδείξεων στο γράμμα των άρθρων της εν λόγω οδηγίας ως προς τη δυνατότητα αρνήσεως της εισδοχής, πρέπει, κατ' εμέ, να νοηθεί λαμβανομένων υπόψη των δύο επιδιώξεων περί των οποίων γίνεται λόγος στη συνέχεια στην αιτιολογική σκέψη 14, καθώς και στην αιτιολογική της σκέψη 15. Πράγματι, αυτές ακριβώς οι δύο επιδιώξεις, δηλαδή, αφενός, αυτή που συγκεκριμενοποιήθηκε με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2004/114 και, αφετέρου, αυτή που συναρτάται με το ενδεχόμενο καταχρηστικής χρήσεως της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία μέσω αξιοποιήσεώς της για πρόσβαση στο έδαφος

18 — Όπως είναι, μεταξύ άλλων, ο κανονισμός (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων, ΕΕ L 243, σ. 1), που αποτέλεσε το αντικείμενο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Koushkaki (C-84/12, EU:C:2013:862), το άρθρο 32 του οποίου απαριθμεί τους λόγους απορρίψεως αιτήσεως ομοιόμορφης θεωρήσεως. Η οδηγία 2009/50 προβλέπει επίσης, στο άρθρο της 8, έναν κατάλογο λόγων αρνήσεως

19 — Μια τέτοια διάταξη προβλέπεται πάντως στην πρόταση οδηγίας που μνημονεύθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 13 (βλ. το άρθρο 18 αυτής της προτάσεως).

20 — Βλ. το σημείο 1.5 της προτάσεως οδηγίας του Συμβουλίου για τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, την επαγγελματική κατάρτιση ή τον εθελοντισμό, που υπέβαλε η Επιτροπή στις 7 Οκτωβρίου 2002 [COM(2002) 548 τελικό].

21 — Πράγματι, η μνημονευθείσα στην προηγούμενη υποσημείωση πρόταση οδηγίας δεν περιείχε αρχικά καμία μνεία της έννοιας της δόλιας ή καταχρηστικής χρήσεως της διαδικασίας.

της Ένωσης με σκοπούς άσχετους προς τις σπουδές, εκτιμήθηκαν ως επαρκώς σοβαρές για να αντισταθμισθεί ο σκοπός της οδηγίας 2004/114 που συνίσταται στην ενθάρρυνση της εισδοχής των υπηκόων των τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, λόγω των ως εκ τούτου ευεργετικών για την Ένωση, στο σύνολό της, αποτελεσμάτων.

47. Συναφώς, πρέπει ακόμη να τονισθεί ότι από το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής προκύπτει ότι το γεγονός ότι η άδεια διαμονής που χορηγείται για λόγους σπουδών μπορεί να έχει διάρκεια ενός έτους και μπορεί να ανακαλείται ή να μην ανανεώνεται στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 της οδηγίας 2004/114 εκτιμήθηκε ότι αποτελεί εγγύηση για την άσκηση αυστηρού εκ των προτέρων ελέγχου από τις αρχές των κρατών μελών [22].

48. Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει, κατά τη γνώμη μου, ότι οι αρχές των κρατών μελών θεμιτώς μπορούν να αρνούνται την εισδοχή σε υπήκοο τρίτης χώρας, είτε όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπει η οδηγία 2004/114 για την εισδοχή των σπουδαστών είτε όταν από την ανάλυση του φακέλου και κάθε ουσιώδους περιστάσεως προκύπτει ότι υφίστανται ακριβή και συγκεκριμένα στοιχεία, από τα οποία συνάγεται καταχρηστική ή δόλια χρήση της διαδικασίας που έχει θεσπίσει η οδηγία 2004/114. Αντιθέτως, δεν μπορούν θεμιτώς να αρνούνται την εισδοχή για άλλους λόγους.

49. Συναφώς, όσον αφορά, πρώτον, την ανάλυση των προϋποθέσεων που προβλέπει η οδηγία 2004/114 για την εισδοχή των σπουδαστών, εκτιμώ ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν, κατά την εξέταση των αιτήσεων εισδοχής, περιθώρια εκτιμήσεως κατά την αξιολόγησή τους. Αυτά τα περιθώρια εκτιμήσεως τελούν πάντως σε σχέση συνάφειας με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 6 και 7 της εν λόγω οδηγίας, καθώς και με την αξιολόγηση των ουσιωδών περιστατικών, προκειμένου να εξακριβωθεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που διατυπώνονται στα εν λόγω άρθρα για την εισδοχή των υπηκόων τρίτων χωρών ως σπουδαστών [23]. Αυτά τα περιθώρια εκτιμήσεως δεν εκτείνονται πάντως μέχρι του σημείου να μπορούν να προστίθενται προϋποθέσεις εισδοχής που δεν προβλέπονται από την οδηγία 2004/114.

50. Δεύτερον, όσον αφορά την ενδεχομένως καταχρηστική ή δόλια χρήση της διαδικασίας που θεσπίζει η οδηγία 2004/114, πρέπει να υπομνησθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το πεδίο εφαρμογής των κανόνων του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να διευρυνθεί κατά τρόπο που να περιλαμβάνει ακόμη και καταχρηστικές πρακτικές και ότι, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη τέτοιας πρακτικής, απαιτείται αφενός μεν η συνδρομή ενός συνόλου αντικειμενικών περιστάσεων από τις οποίες να προκύπτει ότι, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπει η νομοθεσία της Ένωσης, δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος με τη νομοθεσία αυτή σκοπός, αφετέρου δε η ύπαρξη ενός υποκειμενικού στοιχείου, το οποίο συνίσταται στη βούληση του ενδιαφερομένου να αποκομίσει όφελος από τη νομοθεσία της Ένωσης δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες προκειμένου να αντλήσει το όφελος αυτό [24].

22 — Βλ., σχετικώς, την τελική φράση του σημείου 1.5 της προτάσεως οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή το 2002 και μνημονεύεται στην υποσημείωση 20.

23 — Βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση Koushkaki (EU:C:2013:862, σκέψη 60).

24 — Βλ. την απόφαση O. και B. (C-456/12, EU:C:2014:135, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και τις προτάσεις μου στην υπόθεση Fonnship και Svenska Transportarbetareförbundet (C-83/13, EU:C:2014:201, σημείο 81).

51. Η απαίτηση πραγματοποιήσεως αναλύσεως προς εξακρίβωση τυχόν καταχρηστικής ή δόλιας χρήσεως της διαδικασίας που προβλέπεται από την οδηγία 2004/114 αποκλείει την αυτόματη εισδοχή —καλύπτουσα την είσοδο και τη διαμονή των υπηκόων τρίτης χωρών για τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας[25]— ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπονται σ' αυτή, λαμβανομένου έτσι υπόψη του προβληματισμού που εξέφρασαν τα κράτη μέλη με τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Αυτή η ανάλυση πάντως πρέπει να πραγματοποιείται στο πλαίσιο σαφών αρχών και δεν μπορεί να αφήνει χώρο για αυθαιρεσίες.

52. Όσον αφορά, ειδικότερα, την εκτίμηση της σχολικής επιδόσεως, η οποία, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, ήταν το αποφασιστικό στοιχείο που δικαιολόγησε την απόρριψη της αιτήσεως του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, μολονότι μπορεί να αποτελεί ένα στοιχείο μεταξύ άλλων δυνάμενο να ληφθεί υπόψη για την εκτίμηση της λογικής συνάφειας της αιτήσεως εισδοχής, δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να αποτελεί καθεαυτή λόγο αρνήσεως της εισδοχής.

53. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/114, η πρώτη ειδική προϋπόθεση εισδοχής που εφαρμόζεται στους σπουδαστές είναι να έχουν γίνει δεκτοί σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως προς παρακολούθηση προγράμματος σπουδών. Μολονότι όμως τα κράτη μέλη διατηρούν περιθώρια εκτιμήσεως, τόσο κατά τον καθορισμό της έννοιας «ίδρυμα», όπως προκύπτει από τον ορισμό αυτής της έννοιας στο άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/114, όσο και κατά τον καθορισμό των προϋποθέσεων αποδοχής από ένα τέτοιο ίδρυμα, εναπόκειται πάντως κατά κανόνα στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαιδεύσεως, και όχι στο διπλωματικό προσωπικό, να αξιολογούν την ικανότητα ενός μελλοντικού σπουδαστή να ολοκληρώσει τις σπουδές του, πράγμα που ουδόλως εμποδίζει τα κράτη μέλη να εισαγάγουν στην εθνική τους νομοθεσία κανόνες που υποχρεώνουν αυτά τα ιδρύματα να εξαρτούν την αποδοχή των υπηκόων τρίτων χωρών από την εξέταση και την επαλήθευση απαιτήσεων εκπαιδευτικής φύσεως συγκεκριμένου βαθμού[26].

54. Αφετέρου, το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2004/114 προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα μη ανανεώσεως, μάλιστα δε ανακλήσεως, της άδειας διαμονής, αν ο κάτοχός της δεν σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο στις σπουδές του. Η πρόβλεψη αυτή καθιστά δυνατή την εκ των υστέρων επιβολή κυρώσεων για ενδεχομένως καταχρηστικές χρήσεις της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρόσωπο στο οποίο επετράπη η εισδοχή δεν σκόπευε στην πραγματικότητα την εισδοχή του στο έδαφος της Ένωσης για σπουδές.

Γ — *Τελολογική ανάλυση*

55. Η προτεινόμενη ερμηνεία της οδηγίας 2004/114 επιβεβαιώνεται, κατά τη γνώμη μου, από την τελολογική ανάλυση αυτού του νομοθετήματος.

56. Συναφώς, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να τονίσει ότι, όπως προκύπτει εξάλλου από την αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας 2004/114, στη βάση της θεσπίσεως αυτής της οδηγίας βρίσκεται η βούληση ενθαρρύνσεως της κινητικότητας στο πλαίσιο της Ένωσης των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής προβολής της Ευρώπης στο σύνολό της ως

25 — Βλ. την αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2004/114.

26 — Μια νομοθεσία αυτού του είδους υφίσταται στις Κάτω Χώρες, όπου προβλέπεται ότι τα ιδρύματα που θέλουν να εγγράφουν υπηκόους τρίτων χωρών πρέπει να υπογράφουν έναν κώδικα συμπεριφοράς (Gedragscode Internationale Student in het Hoger Onderwijs), ο οποίος προβλέπει, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση για τα ιδρύματα να καθορίζουν εκ των προτέρων τις απαιτήσεις εκπαιδευτικής φύσεως, που συνιστούν προϋποθέσεις αποδοχής στο ίδρυμα, και να ελέγχουν πριν από την αποδοχή ότι οι μελλοντικοί σπουδαστές πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις (βλ. το άρθρο 4 του κώδικα κατά το κείμενό του της 1ης Μαΐου 2013). Το γεγονός ότι το ίδρυμα έχει υπογράψει τον κώδικα αυτό συμπεριφοράς θεωρείται ρητώς από την κυβέρνηση ως προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας διαμονής για λόγους σπουδών (αιτιολογική σκέψη 8 του εν λόγω κώδικα).

παγκόσμιου κέντρου αριστείας για τη γενική και την επαγγελματική εκπαίδευση [27], πράγμα που, εξάλλου, έχει επίσης μια εξωτερική πτυχή στον βαθμό που συμβάλλει στη διάδοση των αξιών τις οποίες πρεσβεύει η Ένωση δηλαδή των δικαιωμάτων του ανθρώπου, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου [28].

57. Πράγματι, η οδηγία 2004/114 καταρτίστηκε κατά τρόπον ώστε η προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών που διέπουν τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών για σπουδές να συμβάλει στην επίτευξη αυτών των σκοπών, ενθαρρύνοντας την αποδοχή των εν λόγω υπηκόων [29].

58. Μια τέτοια όμως ερμηνεία της οδηγίας 2004/114, η οποία θα επέτρεπε στις αρχές των κρατών μελών να αρνούνται, βάσει μιας άνευ όρων διακριτικής ευχέρειας, την εισδοχή για σπουδές σε υπήκοο τρίτης χώρας που υποβάλλει τη σχετική αίτηση, ακόμη και όταν αυτός πληροί όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την οδηγία αυτή, χωρίς να χρησιμοποιεί καταχρηστικώς τη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία, θα καθιστούσε άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας την εν λόγω οδηγία και θα συνιστούσε εμπόδιο στην επιδίωξη των κατ' αυτήν σκοπών.

V – **Πρόταση**

59. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα του Verwaltungsgericht Berlin ως εξής:

Τα άρθρα 6, 7, και 12 της 2004/114/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία, έχουν την έννοια ότι οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους μπορούν να αρνούνται την εισδοχή με σκοπό τις σπουδές σε υπήκοο τρίτης χώρας, μετά από την εξέταση της σχετικής αιτήσεως που υπέβαλε σ' αυτές ο ενδιαφερόμενος, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το εν λόγω πρόσωπο δεν πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπει η οδηγία αυτή ή αν υπάρχουν ακριβή και συγκεκριμένα στοιχεία από τα οποία προκύπτει καταχρηστική ή δόλια χρήση της διαδικασίας που θεσπίζει η εν λόγω οδηγία.

27 — Απόφαση Sommer (C-15/11, EU:C:2012:371, σκέψη 39). Σχετικώς, βλ. επίσης τα σημεία 1.2, 1.3 και 1.5 της προτάσεως οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή το 2002 και μνημονεύεται στην υποσημείωση 20.

28 — Βλ. το σημείο 1.3 της προτάσεως οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή το 2002 και μνημονεύεται στην υποσημείωση 20.

29 — Όπ.π.